

Kollektiv förvaltning av upphovsrätt

Sammanfattning

Utskottet föreslår att riksdagen antar regeringens proposition om kollektiv förvaltning av upphovsrätt. Propositionen innefattar bl.a. en ny lag om kollektiv förvaltning av upphovsrätt som innehåller ett regelverk för de kollektiva förvaltningsorganisationernas verksamhet. De nya reglerna föreslås träda i kraft den 1 januari 2017. Dessutom föreslår utskottet ett tillkännagivande om medlemmars rätt att välja ombud till föreningsstämman i en kollektiv förvaltningsorganisation. Utskottet anser att regeringen bör återkomma till riksdagen med ett nytt förslag i denna del och att en ny utformning av regelverket inte bör medföra att svenska kollektiva förvaltningsorganisationer får en konkurrensnackdel gentemot motsvarande organisationer i övriga EU. Utskottets förslag grundas på en motion.

Behandlade förslag

Proposition 2015/16:181 Kollektiv förvaltning av upphovsrätt.

Ett yrkande i en följdmotion.

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	4
Ärendet och dess beredning.....	4
Bakgrund	4
Propositionens huvudsakliga innehåll	4
Utskottets överväganden.....	6
Kollektiv förvaltning av upphovsrätt.....	6
Propositionen	6
Motionen.....	8
Vissa kompletterande uppgifter	9
Utskottets ställningstagande.....	9
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag	11
Propositionen	11
Följdmotionen	11
<i>Bilaga 2</i>	
Regeringens lagförslag	12
<i>Bilaga 3</i>	
Utskottets lagförslag	31

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

Kollektiv förvaltning av upphovsrätt

Riksdagen

a) antar regeringens förslag till

1. lag om kollektiv förvaltning av upphovsrätt,
2. lag om ändring i lagen (1960:729) om upphovsrätt till litterära och konstnärliga verk,
3. lag om ändring i lagen (2016:188) om patent- och marknadsdomstolar med den ändringen att bestämmelsen får den lydelse som utskottet föreslår i bilaga 3,

b) ställer sig bakom det som utskottet anför om medlemmars rätt att välja ombud till föreningsstämman och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen proposition 2015/16:181 punkterna 1–3 och motion

2016/17:41 av Lars Hjälmered m.fl. (M, C, L, KD).

Stockholm den 20 oktober 2016

På näringsutskottets vägnar

Jennie Nilsson

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Jennie Nilsson (S), Lars Hjälmered (M), Åsa Westlund (S), Hans Rothenberg (M), Ingemar Nilsson (S), Hanif Bali (M), Per-Arne Håkansson (S), Helena Lindahl (C), Ann-Charlotte Hammar Johnsson (M), Anna Wallén (S), Mattias Bäckström Johansson (SD), Birger Lahti (V), Anna-Caren Sätherberg (S), Johan Nissinen (SD), Jonas Eriksson (MP) och Mathias Sundin (L).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

I detta betänkande behandlar utskottet regeringens proposition 2015/16:181 Kollektiv förvaltning av upphovsrätt och en motion som väckts med anledning av propositionen. Den 27 september 2016 lämnade företrädare för organisationerna Föreningen Svenska Tonsättares Internationella Musikbyrå (Stim) och Svenska Artisters och Musikers Intresseorganisation (Sami) sina synpunkter på propositionen till utskottet. Synpunkterna berörde i huvudsak den del i propositionen som rör ombud på föreningsstämman. Den 11 oktober 2016 lämnade även statssekreterare Catharina Espmark, Justitiedepartementet, information om propositionen till utskottet.

Bakgrund

Den 26 februari 2014 antog Europaparlamentet och rådet direktiv 2014/26/EU om kollektiv förvaltning av upphovsrätt och närstående rättigheter och gränsöverskridande licensiering av rättigheter till musikaliska verk för användning på nätet på den inre marknaden. Direktivet består av två huvuddelar, dels allmänna bestämmelser om de kollektiva förvaltningsorganisationernas verksamhet, dels särskilda bestämmelser om gränsöverskridande licensiering av musik. Målsättningen med direktivet är att den kollektiva förvaltningen inom EU ska fungera väl och att den gränsöverskridande licensieringen av musik ska underlättas. Direktivet skulle vara genomfört senast den 10 april 2016.

Regeringen gav i mars 2014 en särskild utredare i uppdrag att ta fram ett förslag till genomförande av direktivet. Uppdraget redovisades i maj 2015 i betänkandet Kollektiv rättighetsförvaltning på upphovsrättsområdet (SOU 2015:47). Betänkandet har därefter remissbehandlats.

Regeringen beslutade den 4 maj 2016 att begära in Lagrådets yttrande över propositionens lagförslag. Lagrådet hade inga synpunkter på förslagen.

Propositionens huvudsakliga innehåll

De senaste decenniernas tekniska utveckling har inneburit nya upphovsrättsliga utmaningar, t.ex. när det gäller tjänster som tillhandahåller stora mängder upphovsrättsligt skyddat material. Denna utveckling förutsätter en väl fungerande kollektiv rättighetsförvaltning som tar vara på de inblandades intressen och rättigheter.

I propositionen föreslår regeringen en helt ny lag om kollektiv förvaltning av upphovsrätt. Lagen innehåller ett omfattande regelverk för de kollektiva

förvaltningsorganisationernas verksamhet. Bland förslagen finns bestämmelser som syftar till

- att garantera att organisationernas medlemmar kan delta i beslutsfattandet på ett tillfredsställande sätt
- att den ersättning som inkasseras hanteras ansvarsfullt
- att medlemmar, rättighetshavare och andra garanteras insyn i organisationernas verksamhet
- att säkerställa att villkoren i de licensavtal som ingås mellan kollektiva förvaltningsorganisationer och användare är rimliga.

Patent- och registreringsverket föreslås ansvara för tillsynen över att lagen följs.

Bestämmelserna föreslås träda i kraft den 1 januari 2017.

Utskottets överväganden

Kollektiv förvaltning av upphovsrätt

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen antar regeringens proposition om kollektiv förvaltning av upphovsrätt. Riksdagen ställer sig vidare bakom det som utskottet anför om att regeringen ska återkomma med ett nytt förslag som beaktar det som utskottet anför om medlemmars rätt att välja ombud till föreningsstämman i en kollektiv förvaltningsorganisation. Enligt utskottet bör utformningen av regelverket medföra att svenska kollektiva förvaltningsorganisationer inte får en konkurrensnackdel gentemot motsvarande organisationer i övriga EU.

Propositionen

Inledning

I propositionen föreslår regeringen en ny lag om kollektiv förvaltning av upphovsrätt. Lagen innehåller ett regelverk för de kollektiva förvaltningsorganisationernas verksamhet som regleras i förhållande såväl till de egna medlemmarna och andra rättighetshavare som till användarna. Bland förslagen finns bestämmelser som syftar till att garantera att organisationernas medlemmar kan delta i beslutsfattandet på ett tillfredsställande sätt, att den ersättning som inkasseras hanteras ansvarsfullt, att medlemmar, rättighetshavare och andra garanteras insyn i organisationernas verksamhet, och att säkerställa att villkoren i de licensavtal som ingås mellan kollektiva förvaltningsorganisationer och användare är rimliga.

Verksamheten i de kollektiva förvaltningsorganisationerna

Regeringens förslag innebär att rättighetshavare ges ett antal grundläggande rättigheter i förhållande till de kollektiva förvaltningsorganisationerna. En sådan förvaltningsorganisation ska bl.a. vara skyldig att förvalta rättigheter på en rättighetshavares begäran. Särskilda bestämmelser införs även om rättighetshavares möjligheter att begränsa och säga upp ett uppdragsavtal.

I den föreslagna nya lagen ställs vidare krav på icke-diskriminerande villkor för medlemskap i kollektiva förvaltningsorganisationer och att de kollektiva förvaltningsorganisationerna ska vara skyldiga att anta den som uppfyller kraven som medlem.

För att medlemmarna ska kunna utöva inflytande och kontroll över organisationen ska stämman enligt propositionen fatta beslut i vissa grundläggande frågor. Till de beslut som stämman ska fatta hör ändringar i stadgarna och villkoren för medlemskap. Stämman ska också besluta om

utseende av styrelsen. Detta innebär att styrelseledamöterna ska väljas av medlemmarna på stämman, vilket enligt regeringen inte alltid är fallet i dag. Stämman föreslås också besluta i frågor som rör förvaltningen av rättigheterna. Det gäller bl.a. principer för hur inkasserad ersättning ska fördelas till rättighetshavarna och vilka avdrag organisationen får göra för förvaltningsavgifter. Om organisationen använder medel för kollektiva ändamål, t.ex. stipendier, ska beslut fattas också om detta. Medlemmarna ska också ha möjlighet att på olika sätt delta vid stämman, bl.a. genom ombud. Enligt förslaget ska medlemmarna som utgångspunkt ha rätt att fritt välja ombud. Det innebär enligt propositionen en skillnad mot vad som gäller i dag i bl.a. ekonomiska föreningar där det finns möjligheter att begränsa rätten att anlita ombud, t.ex. genom att ställa krav på att ett ombud bara får företräda ett visst antal medlemmar.

Hur de kollektiva förvaltningsorganisationerna ska ledas regleras särskilt i den föreslagna lagen. Det ska bl.a. finnas en funktion som övervakar hur den verkställande direktören och andra i ledningen sköter sina uppgifter. Styrelsen föreslås ha detta ansvar. Ledningen ska vidare varje år redovisa vissa uppgifter till medlemmarna vid stämman, bl.a. om eventuella intressekonflikter.

I propositionen föreslås vidare särskilda regler för hur kollektiva förvaltningsorganisationer får hantera den ersättning som inkasseras av användare. Bland annat regleras inom vilken tid ersättning ska betalas ut till rättighetshavarna och de närmare förutsättningarna för att göra avdrag från intäkterna för att finansiera förvaltningen och annan verksamhet. Också organisationernas ansvar för att lokalisera de rättighetshavare som är berättigade till ersättning regleras. Därtill regleras hur ersättningen får användas om det inte går att hitta den som är berättigad till ersättning.

I propositionen föreslås också bestämmelser om att kollektiva förvaltningsorganisationer och användare ska förhandla i enlighet med god affärssed. De licensvillkor som tillämpas ska vara sakliga och icke-diskriminerande, och den ersättning som organisationerna begär av användarna ska vara rimlig.

Organisationerna föreslås också åläggas vissa skyldigheter när det gäller att besvara licensförfrågningar. För användare gäller att de ska rapportera om användningen av verk och andra skyddade prestationer.

I propositionen anges att kollektiva förvaltningsorganisationer varje år ska lämna information till rättighetshavarna om den ersättning som inkasserats för deras räkning och de avdrag som har gjorts från denna. Organisationerna ska även på begäran av bl.a. användare lämna information om de rättigheter de företräder och göra viss information om verksamheten tillgänglig för allmänheten. I den föreslagna lagen finns också bestämmelser om att organisationerna varje år ska upprätta en s.k. insynsrapport. Rapporten ska bl.a. innehålla viss finansiell information.

Gränsöverskridande licensiering av musik

När det gäller gränsöverskridande licensiering av musik föreslås särskilda regler för de organisationer som utfärdar licenser som omfattar mer än ett EES-land. På dessa organisationer ställs bl.a. krav när det gäller förmåga att hantera inblandade rättigheter. Organisationerna ska enligt förslaget ha viss databaskapacitet för att möjliggöra en korrekt licensiering och fördelning av intäkter.

Tillsyn

Ett genomförande av regeringens förslag innebär att Patent- och registreringsverket (PRV) ska ha ansvar för tillsynen över att organisationerna följer bestämmelserna i den nya lagen. PRV föreslås kunna ingripa genom att utfärda ett föreläggande om en organisation inte fullgör sina skyldigheter. De kan t.ex. ingripa om en organisation tillämpar orimliga licensvillkor i förhållande till en användare. I ett sådant fall kan myndigheten förbjuda organisationen att tillämpa liknande villkor i framtiden. Tillsynsmyndigheten kommer emellertid inte att kunna gripa in i enskilda avtal och ändra villkoren.

Ikraftträdande

Den nya lagen föreslås träda i kraft den 1 januari 2017. I vissa fall, t.ex. när det krävs stadgeändringar, får organisationerna ytterligare tid på sig att ställa om verksamheten.

Motionen

I motion 2016/17:41 anför Lars Hjalmered m.fl. (M, C, L, KD) att regeringens förslag innebär en skillnad mot vad som gäller i dag när det handlar om att välja ombud till organisationernas stämmor. I propositionen föreslås att medlemmarna fritt ska få välja ombud medan detta i dag i stället regleras i många av organisationernas stadgar. Motionärerna anger att ett ombud i t.ex. Stim själv måste vara medlem och högst får företräda en annan medlem. Enligt motionen har lagförslaget skapat oro att medlemmars möjlighet att fritt välja ombud ska påverka den demokratiska processen i de kollektiva förvaltningsorganisationerna negativt. Motionärerna hävdar att det bakomliggande EU-direktivet ger utrymme för att i den föreslagna lagen begränsa möjligheter att anlita ombud och att en sådan begränsning föreslås i utredningen Kollektiv rättighetsförvaltning (SOU 2015:47). I motionen påpekas att lagstiftningen på denna punkt ser olika ut i olika medlemsstater i EU och att om det finns en osäkerhet om stabiliteten i förvaltningsorganisationerna kan medlemmarna komma att välja någon annan organisation i något annat land. Motionärerna pekar också på att en motsvarande begränsning av rätten att anlita ombud nyligen infördes i lagen om ekonomiska föreningar (prop. 2015/16:4, bet. 2015/16:CU10). Mot denna bakgrund menar motionärerna att regeringen bör se över möjligheten att

begränsa hur många medlemmar ett ombud kan företräda i kollektiva förvaltningsorganisationer.

Vissa kompletterande uppgifter

Med anledning av vad som anförs motion 2016/17:41 (M, C, L, KD) om möjligheterna för en medlem i en kollektiv förvaltningsorganisation att anlita ombud till organisationens stämma kan nämnas att det i propositionen (s. 69 f.) förs ett resonemang om bakgrunden till regeringens förslag. Bland annat anförs följande:

Ett av direktivets främsta syften är vidare att säkerställa att medlemmarna kan delta i den kollektiva förvaltningsorganisationens beslutsfattande. När det gäller stämma avses bl.a. att säkerställa att medlemmarna har möjlighet att delta och rösta oavsett om det sker på plats, på elektronisk väg eller genom ombud. Möjligheten att anlita ombud lyfts särskilt fram som något som bidrar till att medlemmar kan delta i beslutsfattandet på ett lämpligt och effektivt sätt (skäl 23). Det framhålls också att detta ger rättighetshavarna en verklig möjlighet att fritt välja en kollektiv förvaltningsorganisation, oberoende av i vilken medlemsstat organisationen är etablerad. Rättighetshavarna förutsätts alltså kunna välja att ansluta sig till en organisation i en annan medlemsstat än den egna. Kommissionen har också i de diskussioner som hållits med medlemsstaterna om direktivets genomförande starkt betonat att syftet med bestämmelserna medför tydliga begränsningar av medlemsstaternas möjligheter att anta bestämmelser som inskränker rätten att anlita ombud.

Sådana bestämmelser måste alltså övervägas särskilt i förhållande till de konsekvenser de kan få för rättighetshavarnas möjlighet att tillvarata sin rätt. Det gäller inte minst i gränsöverskridande situationer. Ur detta perspektiv framstår det inte som tillfredsställande att t.ex. hänvisa till att medlemmarna i stället kan delta elektroniskt vid stämman. Ett elektroniskt deltagande förutsätter på samma sätt som deltagande i stämmolokalen att en medlem själv har möjlighet att delta och förmåga att bevaka sina intressen, t.ex. med hänsyn till det språk som används. För utländska medlemmar och andra som inte är bosatta på orten för stämman skulle det därför kunna få långtgående konsekvenser om rätten att anlita ombud kunde begränsas på det sätt som föreslås av utredningen. I många situationer torde i synnerhet möjligheten att tillsammans med andra anlita ett och samma ombud, t.ex. en advokat, kunna ha mycket stor betydelse. Enligt regeringens uppfattning ger direktivet därför inte utrymme för sådana begränsningar av rätten att anlita ombud. Det gäller i fråga om den krets som kan vara ombud och särskilt i förhållande till hur många medlemmar ett ombud får företräda.

Utskottets ställningstagande

Det föreslagna regelverket genomför ett EU-direktiv som genom att reglera kollektiva förvaltningsorganisationers verksamhet syftar till att stärka upphovsrätten på den digitala inre marknaden. Utskottet vill i sammanhanget framhålla att det för svenska upphovsmän och företag som använder upphovsrättsligt skyddat material i sin verksamhet är angeläget att den kollektiva förvaltningen av upphovsrätt fungerar väl såväl i Sverige som i

övriga EU. Ett EU-gemensamt regelverk skapar enligt utskottet en starkare grund för de svenska kreativa och kulturella näringarnas vidare utveckling och bör genomföras i svensk rätt så snart som möjligt.

Utskottet vill emellertid understryka vikten av att verksamheten i de kollektiva förvaltningsorganisationerna i grunden styrs av fungerande och ändamålsenliga regler. I den aktuella propositionen föreslås bestämmelser som innebär att medlemmar i kollektiva förvaltningsorganisationer fritt ska få välja ombud till föreningsstämman. En sådan ordning kan enligt utskottets uppfattning leda till att den demokratiska processen i organisationerna påverkas negativt. Därmed riskerar förslaget i propositionen i denna del att skapa instabilitet i organisationerna och osäkerhet bland medlemmarna. En sådan situation skulle kunna leda till att medlemmar i de svenska organisationerna i stället ansluter sig till en motsvarande organisation i en annan medlemsstat.

Mot bakgrund av det anförda anser utskottet att riksdagen bör anta propositionen, men samtidigt tillkännage för regeringen att den bör återkomma till riksdagen med ett nytt förslag om medlemmarnas rätt att välja ombud till föreningsstämman, som beaktar det utskottet anförts ovan. Utskottet vill avslutningsvis framhålla att en ny utformning av regelverket i denna del inte bör medföra att svenska kollektiva förvaltningsorganisationer får en konkurrensnackdel gentemot motsvarande organisationer i övriga EU.

När det gäller de föreslagna ändringarna i lagen (2016:188) om patent- och marknadsdomstolar bör dock riksdagen av lagtekniska skäl anta utskottets förslag till lag i bilaga 3.

Utskottet tillstyrker därmed propositionens lagförslag med de ändringar som framgår av utskottets lagförslag i bilaga 3. Utskottet föreslår vidare att riksdagen ställer sig bakom det som anförts ovan om medlemmars rätt att välja ombud till föreningsstämman och tillkännager det för regeringen. Därigenom blir motion 2016/17:41 (M, C, L, KD) tillgodosedd och tillstyrks.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

Proposition 2015/16:181 Kollektiv förvaltning av upphovsrätt:

1. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om kollektiv förvaltning av upphovsrätt.
2. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (1960:729) om upphovsrätt till litterära och konstnärliga verk.
3. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2016:188) om patent- och marknadsdomstolar.

Följdmotionen

2016/17:41 av Lars Hjälmered m.fl. (M, C, L, KD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör se över möjligheten att begränsa hur många medlemmar ett ombud kan företräda i kollektiva förvaltningsorganisationer och tillkännager detta för regeringen.

BILAGA 2

Regeringens lagförslag

1 Förslag till lag om kollektiv förvaltning av upphovsrätt

Härigenom föreskrivs¹ följande.

1 kap. Inledande bestämmelser**Lagens tillämpningsområde**

1 § Denna lag gäller kollektiv rättighetsförvaltning och kollektiva förvaltningsorganisationer.

2 § Om en kollektiv förvaltningsorganisation uppdrar åt en annan juridisk person som ägs eller kontrolleras av organisationen att fullgöra en uppgift som regleras i denna lag, gäller det som skulle ha gällt för den uppgiften, om den hade utförts av den kollektiva förvaltningsorganisationen, för den andra juridiska personen.

Bestämmelserna i 9 kap. 1 § och 10 kap. 1, 2 och 4 §§ och 5 § 1–4, 6 och 7 gäller också för oberoende förvaltningsorganisationer.

3 § Om en organisation som inte är en kollektiv förvaltningsorganisation ingår avtal som anges i 42 a § lagen (1960:729) om upphovsrätt till litterära och konstnärliga verk eller kräver in ersättning enligt 26 m, 26 p eller 45 b § eller 47 § tredje stycket samma lag, ska det som gäller för en kollektiv förvaltningsorganisation enligt 5 kap. 5 § första stycket 1–4 och andra stycket 1 och 2 och 9 § första stycket, 7–9 kap. och 10 kap. 1–4 §§ denna lag gälla för den verksamheten.

Definitioner

4 § I denna lag avses med

1. *rättigheter*: ensamrätt eller rätt till ersättning enligt lagen (1960:729) om upphovsrätt till litterära och konstnärliga verk eller motsvarande lagstiftning i ett annat land som ingår i Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES-land),

2. *kollektiv rättighetsförvaltning*: förvaltning av rättigheter för mer än en rättighetshavares räkning till deras gemensamma nytta,

3. *kollektiv förvaltningsorganisation*: en juridisk person vars enda eller huvudsakliga syfte är att bedriva kollektiv rättighetsförvaltning och som

a) ägs eller kontrolleras av sina medlemmar, eller

¹ Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/26/EU av den 26 februari 2014 om kollektiv rättighetsförvaltning av upphovsrätt och närstående rättigheter och gränsöverskridande licensiering av rättigheter till musikaliska verk för användning på nätet på den inre marknaden, i den ursprungliga lydelsen.

- b) drivs utan vinstsyfte,
4. *oberoende förvaltningsorganisation*: en juridisk person vars enda eller huvudsakliga syfte är att bedriva kollektiv rättighetsförvaltning och som
- a) inte ägs eller kontrolleras av rättighetshavare, och
- b) drivs i vinstsyfte,
5. *rättighetshavare*: den som innehar rättigheter eller som har rätt till en del av rättighetsintäkterna, utan att vara en kollektiv förvaltningsorganisation eller en sådan medlem som företräder rättighetshavare,
6. *medlem*: en rättighetshavare, eller en juridisk person som företräder rättighetshavare, som uppfyller villkoren för att bli medlem och har antagits som medlem i en kollektiv förvaltningsorganisation,
7. *användare*: den som utan att handla som konsument bedriver verksamhet som kräver tillstånd från rättighetshavare eller som ger rättighetshavare rätt till ersättning,
8. *stadga*: stadgar, bolagsordning eller annan motsvarande handling som gäller en kollektiv förvaltningsorganisation,
9. *stämma*: föreningsstämma, bolagsstämma eller annat sådant organ där medlemmarna deltar och utövar sin rösträtt,
10. *rättighetsintäkter*: inkomster från rättigheter som en kollektiv förvaltningsorganisation har inkasserat för rättighetshavarnas räkning,
11. *förvaltningsavgift*: de avdrag en kollektiv förvaltningsorganisation gör från rättighetsintäkter, eller från inkomster från investeringar av sådana intäkter, för att täcka kostnaderna för förvaltningen av rättigheterna,
12. *gränsöverskridande licens*: en licens som omfattar fler än ett EES-land, och
13. *när rättigheter till musikaliska verk*: de rättigheter att framställa exemplar av musikaliska verk med eller utan text eller att överföra sådana verk till allmänheten som behövs för att tillhandahålla en nättjänst.

Lagens innehåll

5 § I lagen finns bestämmelser om

- allmänna principer för kollektiv rättighetsförvaltning (2 kap.),
- rättighetshavarnas rättigheter (3 kap.),
- medlemskap (4 kap.),
- stämma (5 kap.),
- styrning och intern kontroll (6 kap.),
- förvaltning av rättighetsintäkter (7 kap.),
- förvaltning med stöd av representationsavtal (8 kap.),
- förhållandet till användare (9 kap.),
- insyn och rapportering (10 kap.),
- gränsöverskridande licensiering av musik (11 kap.), och
- tillsyn m.m. (12 kap.).

2 kap. Allmänna principer för kollektiv rättighetsförvaltning

1 § En kollektiv förvaltningsorganisation ska bedriva verksamheten i de företrädda rättighetshavarnas intresse. Organisationen får inte ålägga rättighetshavarna andra skyldigheter än som krävs för att skydda deras intressen eller för att förvalta deras rättigheter effektivt.

2 § I en kollektiv förvaltningsorganisation ska det finnas lämpliga och effektiva förfaranden för att säkerställa att medlemmarna kan delta i organisationens beslutsfattande. Bestämmelser om detta ska tas in i stadgan. Det som följer av lag behöver dock inte anges.

Olika kategorier av medlemmar ska vara representerade i beslutsfattandet i skäligen utsträckning.

3 kap. Rättighetshavarnas rättigheter

Rätt till representation

1 § En kollektiv förvaltningsorganisation ska på en rättighetshavares begäran åta sig att, för de EES-länder begäran avser, förvalta de rättigheter, kategorier av rättigheter eller typer av verk och andra skyddade prestationer som rättighetshavaren begär att organisationen ska förvalta, om inte organisationen har godtagbara skäl att vägra förvaltningsuppdraget.

Rätt att ge tillstånd till viss användning

2 § En rättighetshavare som har lämnat ett förvaltningsuppdrag till en kollektiv förvaltningsorganisation får själv ge tillstånd till användning beträffande de rättigheter, kategorier av rättigheter eller typer av verk och andra skyddade prestationer som uppdraget omfattar. Tillstånd får dock inte ges för användning som sker i förvärvssyfte.

Rätt att begränsa eller säga upp uppdragsavtalet

3 § En rättighetshavare som har lämnat ett förvaltningsuppdrag till en kollektiv förvaltningsorganisation får när som helst begränsa uppdraget i de avseenden som anges i 1 §, om inte organisationen har godtagbara skäl att vägra det. Rättighetshavaren får också när som helst säga upp uppdragsavtalet.

I uppdragsavtalet får det bestämmas att en begränsning eller en uppsägning får verkan

1. först efter en uppsägningstid, som ska vara skäligen och inte längre än sex månader, eller
2. vid räkenskapsårets utgång.

Om det inte har avtalats någon tid för när en begränsning eller en uppsägning får verkan, får begränsningen eller uppsägningen verkan omedelbart.

Rättighetshavarens medgivande till förvaltningen

4 § En kollektiv förvaltningsorganisation som åtar sig ett förvaltningsuppdrag ska inhämta rättighetshavarens uttryckliga medgivande till förvaltningen av varje rättighet, kategori av rättigheter eller typ av verk och annan skyddad prestation som förvaltningen omfattar. Medgivandet ska dokumenteras.

Information till rättighetshavarna

5 § Innan en kollektiv förvaltningsorganisation åtar sig ett förvaltningsuppdrag, ska den på lämpligt sätt informera rättighetshavaren om den rätt som följer av 1–3 §§ och om villkoren för att utöva den rätt som följer av 2 §. Organisationen ska också informera om de avdrag som kommer att göras från rättighetsintäkter eller från inkomster från investeringar av sådana intäkter.

Information om den rätt som följer av 1–3 §§ och om villkoren för att utöva den rätt som följer av 2 § ska också anges i organisationens stadga eller medlemskapsvillkor.

4 kap. Medlemskap

Villkor för att bli medlem

1 § Den som uppfyller villkoren för att bli medlem i en kollektiv förvaltningsorganisation ska beviljas medlemskap. Om en ansökan om medlemskap inte beviljas, ska organisationen ange skälen för det.

2 § Villkoren för att bli medlem i en kollektiv förvaltningsorganisation ska vara sakliga, tydliga och icke-diskriminerande. De ska anges i organisationens stadga eller medlemskapsvillkor och hållas allmänt tillgängliga.

Elektronisk kommunikation

3 § En kollektiv förvaltningsorganisation ska se till att medlemmar och rättighetshavare kan kommunicera med organisationen på elektronisk väg.

Medlemsregister

4 § En kollektiv förvaltningsorganisation ska föra register över sina medlemmar. Medlemsregistret ska innehålla uppgift om varje medlems namn och postadress.

Medlemsregistret får användas för att organisationen ska kunna uppfylla sina skyldigheter enligt denna lag.

Denna paragraf gäller inte om den kollektiva förvaltningsorganisationen enligt annan lag är skyldig att föra register som innehåller de uppgifter som anges i första stycket.

5 kap. Stämman

Grundläggande bestämmelser

1 § En kollektiv förvaltningsorganisation ska ha en stämman.

2 § I den utsträckning en fråga inte regleras i detta kapitel gäller det som föreskrivs om stämman i annan lag.

3 § Stämman i en kollektiv förvaltningsorganisation ska sammankallas minst en gång om året.

Stämmobeslut

4 § Stämman ska besluta om

1. ändringar av stadgan,
2. ändringar i medlemskapsvillkoren,
3. utseende och entledigande av ledamöter i styrelsen eller motsvarande ledningsorgan och, i förekommande fall, tillsynsorganet, och
4. ersättning och andra förmåner för var och en av ledamöterna.

5 § Stämman ska, utöver det som anges i 4 §, besluta om

1. allmänna principer för fördelning av ersättning till rättighetshavare,
2. allmänna principer för avdrag från rättighetsintäkter och från inkomster från investeringar av sådana intäkter,
3. allmänna principer för användning av medel som inte kan fördelas,
4. användning av medel som inte kan fördelas, och
5. godkännande av den årliga insynsrapporten och utseende och entledigande av den revisor som ska granska denna.

I förekommande fall ska stämman också besluta om

1. en allmän investeringsstrategi för rättighetsintäkter och för inkomster från investeringar av sådana intäkter,
2. en riskhanteringsstrategi,
3. godkännande av förvärv, försäljning och inteckning av fast egendom,
4. godkännande av fusioner och allianser, bildande av dotterföretag samt förvärv av företag, aktier eller rättigheter i företag, och
5. godkännande av att lån tas upp eller lämnas eller att säkerhet ställs för lån.

Delegation

6 § Stämman får besluta att det organ som avses i 6 kap. 3 § ska besluta i frågor som anges i 5 § andra stycket 2–5.

Första stycket gäller inte beslut om godkännande av en fusionsplan enligt lagen (1987:667) om ekonomiska föreningar eller aktiebolagslagen (2005:551) eller om lån som avses i 16 kap. 7 § aktiebolagslagen.

Deltagande och rösträtt

7 § En medlem har rätt att delta och rösta vid stämman. Det ska på begäran vara möjligt att delta och rösta på elektronisk väg.

Rätten att delta och rösta får begränsas med hänsyn till medlemskapets varaktighet. Rätten får också begränsas med hänsyn till belopp som mottagits av eller ska betalas ut till en medlem. En begränsning ska vara skäligen och får inte strida mot annan lag.

En begränsning ska anges i stadgan eller medlemskapsvillkoren.

Ombud

8 § En medlem har rätt att delta och rösta vid stämman genom ombud. Medlemmen får anlita valfritt ombud. Den som tillhör en annan kategori av medlemmar eller av annat skäl har andra intressen i organisationen än medlemmen får dock inte anlitas som ombud.

Ombudet ska ha en skriftlig fullmakt. Den ska vara undertecknad av medlemmen och avse en viss stämma. Fullmakten får undertecknas med en sådan avancerad elektronisk underskrift som avses i artikel 3 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 910/2014 av den 23 juli 2014 om elektronisk identifiering och betrodda tjänster för elektroniska transaktioner på den inre marknaden och om upphävande av direktiv 1999/93/EG, i den ursprungliga lydelsen.

Fullmäktige

9 § Medlemmarnas beslutanderätt får utövas av fullmäktige, om det inte strider mot annan lag.

Fullmäktige väljs av medlemmarna. Det som gäller för stämma enligt 2–6 §§ ska gälla för fullmäktigemötet.

En fullmäktig får inte väljas för längre tid än fyra år eller den kortare tid som följer av annan lag.

6 kap. Styrning och intern kontroll

Allmänna skyldigheter

1 § En kollektiv förvaltningsorganisation ska se till att verksamheten leds på ett ansvarsfullt och lämpligt sätt samt att lämpliga rutiner för förvaltning, redovisning och intern kontroll tillämpas i verksamheten.

Intressekonflikter

2 § En kollektiv förvaltningsorganisation ska ha lämpliga rutiner för att säkerställa att rättighetshavarnas gemensamma intressen inte skadas av intressekonflikter mellan rättighetshavarna och dem som leder verksamheten.

Det ska säkerställas att de som leder verksamheten varje år för stämman redovisar

1. de intressen som de har i organisationen,
2. varje ersättning som de har tagit emot från organisationen under föregående räkenskapsår,
3. egna intressen som kan komma i konflikt med organisationens intressen, och
4. skyldigheter mot andra än organisationen som kan komma i konflikt med skyldigheter mot organisationen.

Övervakningsorgan

3 § I en kollektiv förvaltningsorganisation ska det finnas ett organ som löpande övervakar hur de personer som leder verksamheten uppfyller sina skyldigheter. Övervakningsorganet ska också besluta i frågor som har delegerats enligt 5 kap. 6 §. Övervakningsorganet ska sammanträda regelbundet och varje år för stämman redovisa utfallet av övervakningen och hur övervakningsorganets beslutanderätt utövats. Övervakningsorganet får inte delta i den löpande förvaltningen.

Den som ingår i ledningen får inte vara ledamot i övervakningsorganet. Ledamöterna i övervakningsorganet ska redovisa de uppgifter som anges i 2 § andra stycket för stämman.

I en kollektiv förvaltningsorganisation som ska ha en styrelse, ett förvaltningsorgan eller ett tillsynsorgan, ska det som sägs i denna paragraf fullgöras av det organet och gälla för dess ledamöter. Om uppgifterna fullgörs av en styrelse eller ett förvaltningsorgan, ska organisationen ha en verkställande direktör.

7 kap. Förvaltning av rättighetsintäkter

Allmänna skyldigheter

1 § En kollektiv förvaltningsorganisation ska förvalta rättighetsintäkter på ett omsorgsfullt sätt.

Rättighetsintäkter och inkomster från investeringar av sådana intäkter, som inte fördelas som ersättning till rättighetshavarna, får endast användas i enlighet med det som har beslutats enligt 5 kap. 5 §.

Krav på särskild redovisning

2 § En kollektiv förvaltningsorganisation ska i sina räkenskaper hålla medel som innehas för rättighetshavarnas räkning åtskilda från egna tillgångar och inkomster.

Medel som inte kan fördelas inom den tid som anges i 5 § andra stycket på grund av att rättighetshavaren är okänd eller inte går att finna, ska redovisas särskilt.

Investeringar

3 § En kollektiv förvaltningsorganisation som investerar rättighetsintäkter, eller inkomster från investeringar av sådana intäkter, ska placera medlen på det sätt som bäst gynnar rättighetshavarnas intressen.

Avdrag

4 § De avdrag en kollektiv förvaltningsorganisation gör från rättighetsintäkter, eller från inkomster från investeringar av sådana intäkter, ska bestämmas på sakliga grunder. Avdragen ska vara rimliga i förhållande till de tjänster organisationen tillhandahåller rättighetshavarna.

Avdrag för förvaltningsavgifter får inte överstiga organisationens befogade och dokumenterade kostnader för förvaltningen.

Om avdrag görs för att bekosta tjänster som tillhandahålls för sociala eller kulturella ändamål eller i utbildningssyfte, ska tjänsterna tillhandahållas rättighetshavarna på rättvisa villkor.

Fördelning

5 § En kollektiv förvaltningsorganisation ska fördela ersättning till rättighetshavarna i enlighet med de allmänna fördelningsprinciper som har beslutats enligt 5 kap. 5 §.

Ersättningen ska betalas ut så snart som det är möjligt och, om det inte finns godtagbara skäl för annat, senast nio månader från utgången av det räkenskapsår då rättighetsintäkterna inkasserades.

Om ersättningen inte fördelas av den kollektiva förvaltningsorganisationen utan genom en medlem i denna, gäller det som sägs i andra stycket för medlemmen.

Efterforskning av rättighetshavare

6 § En kollektiv förvaltningsorganisation ska vidta rimliga åtgärder för att finna de rättighetshavare som är berättigade till ersättning.

Om en rättighetshavare är okänd eller inte går att finna, ska organisationen senast tre månader efter utgången av den tid som anges i 5 § andra stycket göra den information som är av betydelse för att kunna identifiera eller finna rättighetshavaren, och som organisationen har tillgång till, tillgänglig för

1. de rättighetshavare som organisationen företräder,
2. de medlemmar som företräder rättighetshavare, och
3. de kollektiva förvaltningsorganisationer med vilka organisationen har ingått ett avtal som avses i 8 kap. 1 §.

Om åtgärderna inte leder till något resultat, ska organisationen senast ett år efter utgången av den tid som anges i andra stycket göra den information som avses där tillgänglig för allmänheten.

Användning av medel som inte kan fördelas

7 § En kollektiv förvaltningsorganisation får använda medel som inte kan fördelas på grund av att rättighetshavaren är okänd eller inte går att finna, om

1. organisationen har uppfyllt sina skyldigheter enligt 6 §,
2. tre år har gått sedan utgången av det räkenskapsår då rättighetsintäkterna inkasserades, och
3. användningen sker i enlighet med det som har beslutats enligt 5 kap. 5 § första stycket 3 och 4.

8 kap. Förvaltning med stöd av representationsavtal

1 § Om en kollektiv förvaltningsorganisation har ingått ett avtal med en annan sådan organisation om att förvalta rättigheter för de rättighetshavare som den andra organisationen företräder, ska en sådan rättighetshavare vid förvaltningen vara likställd med de rättighetshavare som organisationen företräder.

2 § Vid förvaltning med stöd av ett avtal som avses i 1 § får organisationen göra avdrag från rättighetsintäkter, eller från inkomster från investeringar av sådana intäkter, endast om avdraget avser förvaltningsavgifter eller om det uttryckligen har godkänts av den andra organisationen.

3 § Vid förvaltning med stöd av ett avtal som avses i 1 § ska organisationen så snart som det är möjligt och, om det inte finns godtagbara skäl för annat, senast nio månader från utgången av det räkenskapsår då rättighetsintäkterna inkasserades betala ut ersättningen till den andra organisationen.

Den andra organisationen ska så snart som det är möjligt och, om det inte finns godtagbara skäl för annat, senast sex månader från utgången av det räkenskapsår då ersättningen togs emot betala ut ersättningen till rättighetshavarna. Om ersättningen inte fördelas av den andra organisationen utan genom en medlem i denna, ska motsvarande gälla för medlemmen.

9 kap. Förhållandet till användare

Avtalsförhandlingar

1 § Kollektiva förvaltningsorganisationer och användare ska förhandla om licensiering av rättigheter i enlighet med god affärssed. De ska förse varandra med den information som behövs för förhandlingarna.

Licensvillkor m.m.

2 § En kollektiv förvaltningsorganisation får inte tillämpa

1. licensvillkor som inte har saklig grund, eller
2. licensvillkor som är diskriminerande.

Den ersättning som en kollektiv förvaltningsorganisation begär för användning av verk och andra skyddade prestationer ska vara rimlig. Organisationen ska informera användaren om grunderna för beräkningen av ersättningen.

Vid tillämpningen av första stycket 2 ska villkor som gäller för en nättjänst av ett slag som varit tillgänglig inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES) under kortare tid än tre år då licensavtalet ingicks inte beaktas.

Licensförfrågningar

3 § En kollektiv förvaltningsorganisation ska på begäran av en användare ange vilka uppgifter organisationen behöver för att kunna erbjuda användaren en licens. När organisationen har fått uppgifterna ska den erbjuda användaren en licens eller ange skälen till att den inte gör det. En förfrågan om licens ska hanteras utan onödigt dröjsmål.

Elektronisk kommunikation

4 § En kollektiv förvaltningsorganisation ska se till att användare i lämplig omfattning kan kommunicera med organisationen på elektronisk väg.

Rapporteringskyldighet

5 § En användare som är skyldig att betala ersättning till en kollektiv förvaltningsorganisation för användning av verk eller andra skyddade prestationer ska till organisationen lämna den information som är tillgänglig för användaren och som organisationen behöver för att inkassera, fördela och betala ut ersättningen till rättighetshavarna.

Om parterna inte har avtalat om när och i vilket format informationen ska lämnas, ska den lämnas på begäran av organisationen och i ett lämpligt format.

10 kap. Insyn och rapportering

Information till rättighetshavare

1 § En kollektiv förvaltningsorganisation ska minst en gång varje år informera varje rättighetshavare, som tilldelats ersättning, om

1. den ersättning som har tilldelats rättighetshavaren och, om det med hänsyn till omständigheterna kan begäras av organisationen, den tidsperiod under vilken den användning som har gett upphov till ersättning har ägt rum,

2. den ersättning som har betalats ut till rättighetshavaren, fördelad på de rättigheter och kategorier av rättigheter som förvaltningen avser,

3. den ersättning som har tilldelats rättighetshavaren men som inte har betalats ut,

4. de avdrag som har gjorts för förvaltningsavgifter, och

5. de övriga avdrag som har gjorts.

När organisationen informerar rättighetshavaren ska rättighetshavarens kontaktuppgifter anges.

2 § Om ersättning inte fördelas av en kollektiv förvaltningsorganisation utan genom en medlem i denna, gäller det som sägs i 1 § för medlemmen. Den kollektiva förvaltningsorganisationen ska förse medlemmen med den information som behövs för att fullgöra skyldigheten.

Information till andra kollektiva förvaltningsorganisationer

3 § En kollektiv förvaltningsorganisation som förvaltar rättigheter enligt ett avtal som avses i 8 kap. 1 § ska varje år och på elektronisk väg informera den andra organisationen om

1. den ersättning som har tilldelats den andra organisationen,

2. den ersättning som har betalats ut till den andra organisationen, fördelad på de rättigheter och kategorier av rättigheter som förvaltningen avser,

3. den ersättning som har tilldelats den andra organisationen men som inte har betalats ut,
4. de avdrag som har gjorts för förvaltningsavgifter,
5. de övriga avdrag som har gjorts,
6. de licenser som har meddelats och de licenser som har nekats, och
7. de stämmobeslut som är av betydelse för förvaltningen.

Information om repertoar

4 § En kollektiv förvaltningsorganisation ska på begäran av en rättighetshavare, en användare eller en annan kollektiv förvaltningsorganisation med vilken organisationen har ingått ett avtal som avses i 8 kap. 1 § lämna uppgift om de verk och andra skyddade prestationer som organisationen förvaltar, de rättigheter den förvaltar och de EES-länder som förvaltningen omfattar. Om organisationens förvaltning är omfattande, får uppgifterna om verk och andra skyddade prestationer i stället avse typer av verk och andra skyddade prestationer.

Uppgifterna ska lämnas utan onödigt dröjsmål och på elektronisk väg.

Organisationen får vägra att lämna ut uppgifterna om det inte av begäran framgår att den som begär uppgifterna har behov av dem.

Information till allmänheten

5 § En kollektiv förvaltningsorganisation ska på sin webbplats hålla följande information tillgänglig:

1. organisationens stadga,
2. medlemskapsvillkoren,
3. villkoren för att avsluta ett förvaltningsuppdrag,
4. de allmänna villkoren för licensiering,
5. en förteckning över de personer som leder verksamheten,
6. de allmänna principerna för fördelning till rättighetshavarna,
7. de allmänna principerna för avdrag,
8. de allmänna principerna för användning av medel som inte kan fördelas,
9. en förteckning över sådana avtal som avses i 8 kap. 1 § som organisationen är bunden av och namnen på de andra organisationer som avtalen avser, och
10. information om förfaranden för klagomål och tvistlösning.

Insynsrapport

6 § En kollektiv förvaltningsorganisation ska, om inte annat följer av 7 §, varje år upprätta en insynsrapport avseende föregående räkenskapsår. Rapporten ska innehålla de uppgifter som anges i bilagan till Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/26/EU av den 26 februari 2014 om kollektiv förvaltning av upphovsrätt och närstående rättigheter och gränsöverskridande licensiering av rättigheter till musikaliska verk för användning på nätet på den inre marknaden, i den ursprungliga lydelsen.

De uppgifter som anges i punkterna l a, l g och l h i bilagan till direktivet ska granskas av en auktoriserad eller godkänd revisor eller ett registrerat revisionsbolag. En granskningsrapport som inbegriper

eventuella förbehåll beträffande granskningen ska återges i sin helhet i insynsrapporten.

Insynsrapporten ska hållas tillgänglig på organisationens webbplats inom åtta månader från utgången av det räkenskapsår den avser och därefter under en tid av minst fem år.

7 § Om en uppgift som avses i 6 § första stycket lämnas i en årsredovisning som upprättas av organisationen, behöver uppgiften inte anges i insynsrapporten. Om samtliga uppgifter lämnas på det sättet, behöver någon insynsrapport inte upprättas.

Första stycket gäller endast om en auktoriserad eller godkänd revisor eller ett registrerat revisionsbolag granskar årsredovisningen.

Om uppgifter lämnas på det sätt som anges i första stycket, ska årsredovisningen och en revisionsberättelse hållas tillgänglig på organisationens webbplats inom åtta månader från utgången av räkenskapsåret och därefter under en tid av minst fem år.

Hantering av klagomål

8 § En kollektiv förvaltningsorganisation ska ha effektiva rutiner för att hantera klagomål från rättighetshavare och från andra kollektiva förvaltningsorganisationer med vilka organisationen har ingått ett avtal som avses i 8 kap. 1 §.

Organisationen ska svara skriftligen på inkomna klagomål. Om organisationen inte tillmötesgår ett klagomål, ska organisationen ange skälen för det.

11 kap. Gränsöverskridande licensiering av musik

Kapitlets tillämpningsområde

1 § Detta kapitel gäller, med de undantag som anges i 2 §, för gränsöverskridande licensiering av näträttigheter till musikaliska verk.

2 § Om ett licensavtal ingås av en kollektiv förvaltningsorganisation som förvaltar rättigheter med stöd av avtal, tillämpas bestämmelserna i detta kapitel inte för licensiering av de rättigheter som krävs för att ett radio- eller tv-företag ska kunna göra sina radio- eller tv-program tillgängliga för allmänheten samtidigt med eller efter en ursprunglig radio- eller tv-utsändning.

Under samma förutsättning tillämpas bestämmelserna inte heller för licensiering avseende material som produceras av eller för radio- eller tv-företaget och som utgör komplement till ett radio- eller tv-program. Det gäller oavsett när det kompletterande materialet görs tillgängligt för allmänheten.

Bestämmelserna tillämpas inte heller vid licensiering av musikaliska verk i form av noter.

3 § Om det i detta kapitel föreskrivs något annat än det som gäller enligt 2–10 kap., ska det som sägs i detta kapitel gälla.

Förmåga att hantera repertoaren

4 § En kollektiv förvaltningsorganisation ska för varje EES-land som förvaltningen omfattar kunna ange de verk som förvaltas och, i förhållande till varje sådant verk, de rättigheter som förvaltas och de rättighetshavare som företräds. Uppgifterna ska hanteras elektroniskt.

Organisationen ska använda lämpliga särskiljande beteckningar för de rättighetshavare som företräds och de verk som förvaltas.

Organisationen ska ha lämpliga rutiner för att säkerställa att de uppgifter som avses i första stycket är förenliga med motsvarande uppgifter som finns hos andra kollektiva förvaltningsorganisationer.

Insyn i repertoaren

5 § En kollektiv förvaltningsorganisation ska på begäran av en leverantör av en nättjänst, en rättighetshavare eller en annan kollektiv förvaltningsorganisation lämna uppgifter om de verk och de rättigheter som organisationen förvaltar och de EES-länder förvaltningen omfattar. Uppgifterna ska lämnas på elektronisk väg.

Organisationen får vägra att lämna ut uppgifterna om det inte av begäran framgår att den som begär uppgifterna har behov av dem.

Organisationen får vidta rimliga åtgärder för att säkerställa att uppgifterna inte förvanskas och för att kontrollera hur uppgifterna återanvänds. Organisationen får även vidta rimliga åtgärder för att skydda kommersiellt känsliga uppgifter.

Rättelse av felaktiga uppgifter m.m.

6 § En kollektiv förvaltningsorganisation ska ha rutiner som gör det möjligt för leverantörer av nättjänster, för rättighetshavare och för andra kollektiva förvaltningsorganisationer att begära rättelse av en uppgift som avses i 4 § första stycket. Om det av en sådan begäran framgår att en uppgift är felaktig, ska organisationen rätta uppgiften utan onödigt dröjsmål.

7 § En kollektiv förvaltningsorganisation ska ha lämpliga rutiner för att säkerställa att rättighetshavare, vars rättigheter organisationen förvaltar, på elektronisk väg kan lämna information om de verk och de rättigheter samt de EES-länder som förvaltningen ska omfatta.

Första stycket gäller inte rättighetshavare vars rättigheter organisationen förvaltar med stöd av ett avtal som avses i 8 kap. 1 §, om det av det avtalet framgår att något annat ska gälla för den förvaltningen.

Övervakning och rapportering

8 § En kollektiv förvaltningsorganisation som har ingått ett licensavtal med en leverantör av en nättjänst ska kontrollera hur de rättigheter som omfattas av avtalet används.

Leverantören ska lämna uppgifter om användningen av de verk som omfattas av avtalet till organisationen. Organisationen ska ge leverantören möjlighet att lämna uppgifter enligt första stycket genom en lämplig elektronisk rapporteringsmetod. Om en erbjuden rapporterings-

metod följer en etablerad internationell standard, ska denna användas, om inte parterna kommer överens om annat.

Fakturering

9 § En kollektiv förvaltningsorganisation ska fakturera en leverantör av en nättjänst så snart som det är möjligt. En lämplig elektronisk faktureringsmetod ska användas. Om det är möjligt med hänsyn till de uppgifter leverantören har lämnat till organisationen enligt 8 § andra stycket, ska fakturan innehålla uppgifter om hur berörda verk och rättigheter har använts.

Organisationen ska ha lämpliga rutiner för att säkerställa att leverantören kan invända mot fakturans riktighet.

Utbetalning till rättighetshavarna

10 § En kollektiv förvaltningsorganisation ska, efter det att en leverantör lämnat de uppgifter som avses i 8 § andra stycket, betala ut ersättningen till rättighetshavarna så snart som det är möjligt.

I samband med utbetalningen ska organisationen lämna uppgifter till rättighetshavaren om

1. den tidsperiod under vilken användningen har ägt rum och de EES-länder som omfattas av användningen, och

2. de medel som har inkasserats, de avdrag som har gjorts och den ersättning som har tilldelats rättighetshavaren, fördelat på dels de rättigheter som förvaltningen avser, dels varje berörd leverantör av nättjänster.

Om organisationen förvaltar rättigheter med stöd av ett avtal som avses i 8 kap. 1 §, ska organisationen betala ut ersättning och lämna uppgifter enligt denna paragraf till den andra organisationen. Den andra organisationen ska betala ut ersättningen och tillhandahålla uppgifterna till rättighetshavarna. Organisationerna får avtala om att ansvaret för att betala ut ersättningen och lämna uppgifter till rättighetshavarna ska fördelas mellan dem på ett annat sätt.

Förvaltning med stöd av representationsavtal

11 § En kollektiv förvaltningsorganisation får inte, genom ett avtal som avses i 8 kap. 1 §, ge en annan organisation ensamrätt att förvalta rättigheter.

12 § En kollektiv förvaltningsorganisation som, genom ett avtal som avses i 8 kap. 1 §, överlåter till en annan organisation att förvalta rättigheter ska underrätta de rättighetshavare som berörs av förvaltningen om avtalets huvudsakliga innehåll. Om organisationen har medlemmar som företräder rättighetshavare, ska också dessa underrättas.

Den organisation som förvaltningsuppdraget överläts till ska underrätta den andra organisationen om de licensavtal som ingås och de huvudsakliga villkoren för dessa.

13 § En kollektiv förvaltningsorganisation som förvaltar rättigheter med stöd av ett avtal som avses i 8 kap. 1 § är skyldig att på begäran av en

annan kollektiv förvaltningsorganisation ingå ett sådant avtal avseende de motsvarande rättigheter som den organisationen förvaltar. Skyldigheten gäller endast om den andra organisationen inte själv ingår avtal om gränsöverskridande licens.

En begäran som avses i första stycket ska besvaras skriftligen och utan onödigt dröjsmål. Den ersättning organisationen begär för förvaltningen ska vara skälig och får inte överstiga kostnaderna för förvaltningen.

Den organisation som begär att få ingå avtalet ska tillhandahålla den andra organisationen de uppgifter om rättigheterna som krävs för att den andra organisationen ska kunna uppfylla sina skyldigheter enligt detta kapitel. Om uppgifterna är ofullständiga, får den organisation som förvaltar rättigheterna avhjälpa bristerna på den begärande organisationens bekostnad eller avstå från att förvalta de rättigheter som berörs av bristerna.

Rätt till gränsöverskridande licensiering

14 § En rättighetshavare som har gett en kollektiv förvaltningsorganisation i uppdrag att ingå avtal om gränsöverskridande licens får återkalla uppdraget om organisationen inte ingår sådana avtal och inte heller har överlåtit rätt att ingå sådana avtal till en annan kollektiv förvaltningsorganisation.

Om rättighetshavaren återkallar uppdraget, upphör uppdragsavtalet omedelbart att gälla.

12 kap. Tillsyn m.m.

Tillsyn

1 § Patent- och registreringsverket har tillsyn över att kollektiva förvaltningsorganisationer följer bestämmelserna i denna lag.

Det som sägs i detta kapitel om tillsyn över kollektiva förvaltningsorganisationer ska i tillämpliga delar gälla också för sådana organisationer eller andra juridiska personer som avses i 1 kap. 2 och 3 §§ och för sådana medlemmar i kollektiva förvaltningsorganisationer som företräder rättighetshavare.

Tillsynen omfattar verksamhet inom EES som bedrivs av organisationer och andra juridiska personer som är etablerade i Sverige.

2 § Patent- och registreringsverket får förelägga en kollektiv förvaltningsorganisation att lämna de handlingar och uppgifter i övrigt som behövs för tillsynen.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om att kollektiva förvaltningsorganisationer ska lämna vissa uppgifter som behövs för tillsynen till Patent- och registreringsverket.

3 § Patent- och registreringsverket får ingripa om en kollektiv förvaltningsorganisation har åsidosatt sina skyldigheter enligt denna lag.

Ett ingripande sker genom utfärdande av föreläggande att vidta rättelse inom viss tid.

Ett ingripande med anledning av ett avtalsvillkor som strider mot denna lag får endast ske genom ett föreläggande om att i fortsättningen inte ställa upp samma eller väsentligen samma villkor i liknande fall.

4 § Om Patent- och registreringsverket meddelar ett föreläggande enligt denna lag, får myndigheten förena föreläggandet med vite.

5 § Den som står under tillsyn enligt denna lag ska anmäla sig för registrering hos Patent- och registreringsverket.

Patent- och registreringsverket ska upprätta ett register över dem som har anmält sig och som omfattas av tillsyn enligt lagen.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela närmare föreskrifter om ingivning av anmälningar i registreringsärenden.

Skadestånd

6 § En kollektiv förvaltningsorganisation eller en användare som uppsåtligen eller av oaktsamhet åsidosätter en skyldighet enligt 2–11 kap. ska ersätta den skadelidande för den skada som uppkommer genom åsidosättandet. Detsamma gäller för sådana juridiska personer som avses i 1 § andra stycket.

Rätt domstol

7 § Patent- och marknadsdomstolen är rätt domstol i mål enligt denna lag.

Patent- och registreringsverkets beslut att meddela föreläggande får överklagas till Patent- och marknadsdomstolen.

En talan om utdömning av vite enligt denna lag förs vid Patent- och marknadsdomstolen av Patent- och registreringsverket.

1. Denna lag träder i kraft den 10 april 2017 i fråga om 11 kap. 14 § och i övrigt den 1 januari 2017.

2. Skyldigheten att upprätta en insynsrapport enligt 10 kap. 6 § gäller inte för räkenskapsår som inletts före ikraftträdandet.

3. Om det krävs beslut av stämman för att en kollektiv förvaltningsorganisation, eller en organisation som avses i 1 kap. 3 §, ska kunna efterleva en bestämmelse i lagen, tillämpas bestämmelsen från och med den första ordinarie stämma som hålls efter ikraftträdandet. Motsvarande gäller om medlemmarnas beslutanderätt utövas av fullmäktige.

4. Om ett avtal som avses i 42 a § lagen (1960:729) om upphovsrätt till litterära och konstnärliga verk har ingåtts före ikraftträdandet, ska det som sägs i 1 kap. 3 § inte tillämpas.

5. Om ett förvaltningsuppdrag har lämnats före ikraftträdandet, ska informationsskyldigheten i 3 kap. 5 § första stycket fullgöras senast sex månader efter ikraftträdandet.

2 Förslag till lag om ändring i lagen (1960:729) om upphovsrätt till litterära och konstnärliga verk

Härigenom föreskrivs att 26 m, 26 p och 45 b §§ lagen (1960:729) om upphovsrätt till litterära och konstnärliga verk ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

26 m §¹

Endast en organisation som företräder ett flertal ersättningsberättigade upphovsmän och innehavare av närstående rättigheter på området har rätt att kräva in och träffa avtal om att sätta ned ersättning enligt 26 k och 26 l §§. Organisationen ska kräva in ersättningen och fördela den mellan de ersättningsberättigade, efter avdrag för *skäligen* ersättning till organisationen för dess omkostnader. Vid fördelningen ska rättighetshavare som inte företräds av organisationen vara likställda med rättighetshavare som organisationen företräder.

Näringsidkare som avses i 26 k § första stycket ska anmäla sig hos en sådan organisation som avses i första stycket. Näringsidkaren ska på begäran av organisationen redovisa det antal anordningar som omfattas av rätt till ersättning, anordningarnas upptagningstid eller lagringskapacitet, om anordningarna kan användas för digital upptagning upprepade gånger och när anordningarna tillverkades eller infördes. Av redovisningen ska framgå antalet anordningar enligt 26 k § andra stycket.

26 p §²

Endast en organisation som företräder ett flertal upphovsmän till i Sverige använda verk på området har rätt att kräva in ersättningen. Organisationen ska kräva in ersättningen och betala beloppet till den ersättningsberättigade, efter avdrag för *skäligen* ersättning till organisationen för dess omkostnader. Om organisa-

Endast en organisation som företräder ett flertal upphovsmän till i Sverige använda verk på området har rätt att kräva in ersättningen. Organisationen ska kräva in ersättningen och betala beloppet till den ersättningsberättigade, efter avdrag för ersättning till organisationen för dess omkostnader. Om organisationen

¹ Senaste lydelse 2013:691.

² Senaste lydelse 2013:691.

tionen inte kräver den ersättnings-skyldige på ersättningen inom tre år efter utgången av det kalenderår då försäljningen ägde rum, är fordringen preskriberad.

Den som är ersättningskyldig ska på begäran av organisationen redovisa de ersättningsgrundande försäljningar som gjorts under de tre närmast föregående kalenderåren.

Den ersättningsberättigades fordran på organisationen preskriberas tio år efter tillkomsten, dock endast om organisationen har vidtagit rimliga åtgärder för att finna den ersättningsberättigade.

inte kräver den ersättningskyldige på ersättningen inom tre år efter utgången av det kalenderår då försäljningen ägde rum, är fordringen preskriberad.

45 b §³

Endast en organisation som företräder ett flertal ersättningsberättigade utövande konstnärer på området får kräva in tilläggsersättning enligt 45 a §. Organisationen ska kräva in ersättningen och fördela den mellan de ersättningsberättigade, efter avdrag för *skälig* ersättning till organisationen för dess omkostnader. Vid fördelningen ska konstnärer som inte företräds av organisationen vara likställda med konstnärer som organisationen företräder.

Framställaren ska på begäran av organisationen lämna det underlag som krävs för att ersättningen ska kunna beräknas.

Endast en organisation som företräder ett flertal ersättningsberättigade utövande konstnärer på området får kräva in tilläggsersättning enligt 45 a §. Organisationen ska kräva in ersättningen och fördela den mellan de ersättningsberättigade, efter avdrag för ersättning till organisationen för dess omkostnader. Vid fördelningen ska konstnärer som inte företräds av organisationen vara likställda med konstnärer som organisationen företräder.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2017.

³ Senaste lydelse 2013:691.

3 Förslag till lag om ändring i lagen (2016:188) om patent- och marknadsdomstolar

Härigenom föreskrivs att 1 kap. 4 § lagen (2016:188) om patent- och marknadsdomstolar ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 kap.

4 §

Patent- och marknadsdomstolen handlägger mål och ärenden enligt det som föreskrivs i

1. lagen (1949:345) om rätten till arbetstagares uppfinningar, patentlagen (1967:837), lagen (1971:1078) om försvarsuppfinningar, lagen (1978:152) om svensk domstols behörighet i vissa mål på patenträttens område m.m. och växtförädlarrättslagen (1997:306),

2. lagen (1960:729) om upphovsrätt till litterära och konstnärliga verk, mönsterskyddslagen (1970:485), firlmalagen (1974:156), lagen (1992:1685) om skydd för kretsmönster för halvledarprodukter och varumärkeslagen (2010:1877),

3. konkurrenslagen (2008:579), marknadsföringslagen (2008:486), lagen (1984:292) om avtalsvillkor mellan näringsidkare, lagen (1994:1512) om avtalsvillkor i konsumentförhållanden, lagen (2000:1175) om talerätt för vissa utländska konsumentmyndigheter och konsumentorganisationer, försäkringsavtalslagen (2005:104), lagen (2005:590) om insyn i vissa finansiella förbindelser m.m., lagen (2006:484) om franchisegivares informationsskyldighet, lagen (2010:510) om lufttransporter, lagen (2010:1350) om uppgiftsskyldighet i fråga om marknads- och konkurrensförhållanden, lagen (2014:836) om näringsförbud och lagen (2014:1344) med kompletterande bestämmelser till EU:s tåg-, fartygs- och busspassagerarförordningar, och

3. konkurrenslagen (2008:579), marknadsföringslagen (2008:486), lagen (1984:292) om avtalsvillkor mellan näringsidkare, lagen (1994:1512) om avtalsvillkor i konsumentförhållanden, lagen (2000:1175) om talerätt för vissa utländska konsumentmyndigheter och konsumentorganisationer, försäkringsavtalslagen (2005:104), lagen (2005:590) om insyn i vissa finansiella förbindelser m.m., lagen (2006:484) om franchisegivares informationskyldighet, lagen (2010:510) om lufttransporter, lagen (2010:1350) om uppgiftsskyldighet i fråga om marknads- och konkurrensförhållanden, lagen (2014:836) om näringsförbud, lagen (2014:1344) med kompletterande bestämmelser till EU:s tåg-, fartygs- och busspassagerarförordningar och lagen (2016:000) om kollektiv förvaltning av upphovsrätt, och

4. annan lag.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2017.

BILAGA 3

Utskottets lagförslag

Ändring i regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2016:188) om patent- och marknadsdomstolar

*Regeringens förslag**Utskottets förslag***1 kap.**

4 §

Patent- och marknadsdomstolen handlägger mål och ärenden enligt det som föreskrivs i

1. lagen (1949:345) om rätten till arbetstagares uppfinningar, patentlagen (1967:837), lagen (1971:1078) om försvarsuppfinningar, lagen (1978:152) om svensk domstols behörighet i vissa mål på patenträttens område m.m. och växtförädlarrättslagen (1997:306),

2. lagen (1960:729) om upphovsrätt till litterära och konstnärliga verk, mönsterskyddslagen (1970:485), firmalagen (1974:156), lagen (1992:1685) om skydd för kretsmönster för halvledarprodukter och varumärkeslagen (2010:1877),

3. konkurrenslagen (2008:579), marknadsföringslagen (2008:486), lagen (1984:292) om avtalsvillkor mellan näringsidkare, lagen (1994:1512) om avtalsvillkor i konsumentförhållanden, lagen (2000:1175) om talerätt för vissa utländska konsumentmyndigheter och konsumentorganisationer, försäkringsavtalslagen (2005:104), lagen (2005:590) om insyn i vissa finansiella förbindelser m.m., lagen (2006:484) om franchisegivares informationsskyldighet, lagen (2010:510) om lufttransporter, lagen (2010:1350) om uppgiftsskyldighet i fråga om marknads- och konkurrensförhållanden, lagen (2014:836) om näringsförbud, lagen (2014:1344) med kompletterande bestämmelser till EU:s tåg-, fartygs- och busspassagerarförordningar och lagen (2016:000) om kollektiv förvaltning av upphovsrätt, och

3. konkurrenslagen (2008:579), marknadsföringslagen (2008:486), lagen (1984:292) om avtalsvillkor mellan näringsidkare, lagen (1994:1512) om avtalsvillkor i konsumentförhållanden, lagen (2000:1175) om talerätt för vissa utländska konsumentmyndigheter och konsumentorganisationer, försäkringsavtalslagen (2005:104), lagen (2005:590) om insyn i vissa finansiella förbindelser m.m., lagen (2006:484) om franchisegivares informationsskyldighet, lagen (2010:510) om lufttransporter, lagen (2010:1350) om uppgiftsskyldighet i fråga om marknads- och konkurrensförhållanden, lagen (2014:836) om näringsförbud, lagen (2014:1344) med kompletterande bestämmelser till EU:s tåg-, fartygs- och busspassagerarförordningar, lagen (2016:000) om kollektiv förvaltning av upphovsrätt och

konkurrensskadelagen (2016:000),
och

4. annan lag.